

Täysistunto

Torstai 3.6.2021 klo 15.59—19.53

3.1. Suullinen kysymys pääministerin eduista (Ville Tavio ps)

Suullinen kysymys SKT 117/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

Keskustelu

16.01 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! On tullut julki, että pääministeri Marin on ottanut vastaan verovaroin kustannettuja yksityisaterioita itselleen ja perheelleen. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia, oikeusvaltiossa pääministerikään kun ei ole lain yläpuolella.

Tiedän, että olette varmasti varautunut opposition kysymyksiin monin selityksin ja tekeytymällä kovin viattomaksi, mutta pyydän silti tarkkoja vastauksia kahteen kysymykseen. Ensinnäkin kysyn: mistä syystä laiminlöitte veroilmoituksen jättämisen määräpäivän ja jätitte ilmoittamatta verottajalle vastaanottamastanne etuudesta ilmeisesti myös aiempuna vuonna ja tämän vuoden verotuksessa? Toiseksi kysyn: Miksi yhä salaatte kuitit verovaroin tekemistänne yksityisistä ostoista? Jos teillä ei ole mitään salattavaa, niin voitte varmasti nyt ilmoittaa oppositiolle, että avoimuuden nimissä perutte kuittienne salaamis päätöksen. Teettekö näin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.02 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä tähän jälkimmäiseen. Näihin tietopyyntöihin on vastattu virkamiesten toimesta. Siihen ei ole sisältynyt poliittista ohjausta, ja on katsottu, että näiden kuittien sisältö menee yksityiselämän suojan piiriin, eli kyse on lähinnä tiedosta siitä, mitä minä ja minun perheeni ollaan syöty aamulla. Kyse on tämän kaltaisista tiedoista. En tiedä, palveleeko se sitten julkisuutta kuinka paljon, että kansalaiset voisivat katsoa, minkä merkkistä paahtoleipää tai maitoa tai banaaneja meidän perheessä syödään, mutta virkamiehet ovat katsoneet, että tämä on yksityiselämän piiriin kuuluva tieto, ja sitä ei sen vuoksi olla sitten julkaistu. Minulla itselläni ei näitä kuitteja ole, minä en ole näitä hankintoja tehnyt. Varmasti voisin ne hankkia, mutta katson, että se ei ole kuitenkaan välttämättä sellainen tieto, että se nyt palvelee välttämättä sitä tarkoitusta, mitä tässä haetaan.

Mitä tulee tähän veroilmoitukseen, niin itse asiassa se syy, minkä takia en ole aikaisemmin korjannut sitä esitetyttä veroilmoitusta, on se, että tämä ilmoitus oli mennyt toiseen kotiini, eli ei ollut tullut Kesärantaan vaan oli ollut Tampereella. Sain sen myöhässä, ja sen takia en ollut ehtinyt tehdä ajoissa tätä korjausta, mikä oli hyvä asia, koska selveni, että täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2021 vp

sä on nyt kysymys, joka on auki. Olen pyytänyt verottajaa pitämään viime vuoden verovuoteni auki, jotta voin tehdä asianmukaisesti kaikki korjaukset, [Puhemies koputtaa] mikäli se on tarpeellista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tavio.

16.03 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kyse on myös omasta valinnasta, miten veronmaksajien rahaan suhtautuu. Julkisuudessa jouduttiin oikomaan, että pääministeri Paavo Lipponen perheineen maksoi ruokansa itse — Lipposet maksoivat myös vuokraa Kesärannasta, toisin kuin nykyinen pääministeri. Tasavallan presidentti taas ilmoitti, että hän ja perheensä maksavat ruokansa itse.

Koska pääministeri on nyt selvästi jäävi tässä omassa asiassaan, tahdon kysyä myös varapääministeri Saarikon näkemyksen tilanteeseen. Hyväksyykö toiseksi suurin hallituspuolue keskusta, että pääministeri on nauttinut yksityisruokailunsa veronmaksajien piikkiin eikä suostu opposition pyynnöstä avaamaan näitä kuitteja vaikka siten, että ne arkaluonteisemmaksi katsotut tiedot olisi soveltuvilta osin peitetty? Ja hyväksyttekö te sen, että pääministeri on tällä äsken antamallaan selityksellä laiminlyönyt veroilmoituksensa jättämisen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.04 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että asia selvitetään. Kaikkien osapuolten näkökulmasta on selvää ja hyvää, että tämäntyyppisissä asioissa pelisäännöt ovat selvät. Muuta kommentoitavaa tähän asiaan minulla ei hallituksen, puolueeni tai omasta puolestani ole.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho.

16.05 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Arvoisa pääministeri, te itse tietysti vastaatte omasta ja puolueenne maineenhallinnasta ja kannatte siitä vastuun. Pääministeri on kuitenkin myös instituutio, ja siksi toiminnallanne ja valtioneuvoston kanslian toiminnalla on myös yleistä merkitystä. Ylimielisyys ja uhrituminen eivät ole pääministerin arvolle sopivia.

Te olette pahoitellut sitä, että jollekulle on tullut toiminnastanne paha mieli, aivan kuin paha mieli olisi tässä oleellista eikä itse toiminta. Olette myös toistuvasti viitannut siihen, että tehtävänne ovat vaativia eikä teillä ole aikaa juosta ruokaostoksilla — aivan kuin kukaan olisi sellaista edellyttänyt. Kyse on siitä, maksatatteko te yksityisen kauppalaskunne veronmaksajalla, ja jos kyllä, tapahtuuko se läpinäkyvästi ja sääntöjen mukaisesti ja kohtuutta ja oikeustajua noudattaen. Onko teillä ymmärrystä niille kansalaisille, joiden mielestä teidän tuloillanne ei ole kohtuullista lähettää kuukausittain [Puhemies koputtaa] 800 euron ruokalaskua veroja maksaville kansalaisille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2021 vp

16.06 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä kommentoin vielä tähän verokysymykseen, koska se jäi tuossa edellisessä vastauksessa kesken, kun aikaa oli vähän. Eli olen siis sopinut verottajan kanssa — olen ollut verottajaan yhteydessä ja sopinut — että tämä minun viime vuoden verovuoteni pidetään auki. Eli he eivät lähetä minulle veropäätöstä ennen kuin tämä verotuksen kokonaisuus selviää, ja kun se selviää, niin jos on tarpeen korjata esitetyttä veroilmoitusta, sen tietenkin teen. Kyse on ollut vuodesta 2020. Ennen sitä tätä etua ei ole käytetty, en siis ole Kesärannassa ennen vuotta 2020 asunut. Nyt tämä selvitetään, ja asianmukaisesti verottajalle ilmoitetaan, ja itsekin olen ollut verottajaan yhteydessä ja tästä sopinut. Eli tämä tämän veron osalta.

Mitä tulee sitten tähän käytäntöön, onko tämä ollut oikein, onko noudatettu niitä toimintaohjeita, mitä on ollut: kyllä on noudatettu. Minä olen noudattanut sitä ohjeistusta, jonka olen saanut valtioneuvoston kanslialta. Tämä ei ole minun henkilökohtainen etuuteni. Tämä on ollut ohje kaikkia pääministereitä koskien. Kyllä, pääministerin tehtävä on instituutio, ja tämä sama ohjeistus on ollut [Puhemies koputtaa] aikaisempien pääministereiden osalta, ja tätä sama etuisuutta on käytetty myös aikaisempien pääministereiden toimesta — eri mittaluokassa toki, [Puhemies koputtaa] koska minä olen perheeni kanssa joutunut asumaan Kesärannassa paljon [Puhemies koputtaa] tämän koronatilanteen takia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan edelleen minuutin puheenvuoroista. — Ja seuraavaksi edustaja Meri.

16.07 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ette kuitenkaan mielestäni riittävällä tavalla vastannut äsken erittäin perusteltuun kysymykseen, jonka puheenjohtaja Halla-aho esitti. Onko tämä teistä ymmärrettävää, ja onko tämä teidän mielestänne moraalisesti hyväksyttävää? Ymmärrätkö sen, mitä ihmiset ajattelevat, monet ihmiset, jotka joutuvat itse maksamaan erittäin pienillä varoillaan ruokalakunsa?

Eilen kiinnitin myös huomiota siihen, että olitte mielestäni hieman ylimielinen. Totesitte, että teillä ei ole aikaa käydä Prismassa. Miettikää ihmisiä, jotka tekevät kahta työtä yksinhuoltajana. [Maria Guzenina: Ala-arvoista!] Oletteko te sitä mieltä — joo, rauhoittukaa siellä vain — että teillä ei tarvitse olla aikaa hoitaa sellaisia asioita, mitä muillakin ihmisillä täytyy olla?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.08 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin mitä tulee yksinhuoltajien asemaan, niin kyllä, tämä hallitus on tehnyt erittäin paljon tämän yhteiskunnan vähävaraisten ihmisten eteen, yhteiskunnan heikko-osaisimpien ihmisten aseman eteen, ja tätä työtä me jatkamme — tätä työtä me jatkamme. Siitä politiikassa on kyse, että me täällä edustamme ja ajamme suomalaisten ihmisten asioita. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä — Ville Tavio: Aikamoista väistelyä!]

Ja mitä tulee sitten tähän etuuteen, mistä täällä kysyttiin, ja pääministerin työtehtäviin, niin pääministerin työtehtävät ovat erittäin kokonaisvaltaisia. Ei minulla ole työaikaa. Minä olen aina töissä. Aina tarvittaessa olen töissä. Vaikka olisi kalenterissa lomapäivä, jos tulee työtehtävä, se hoidetaan, koska tämä tehtävä on sen kaltainen, että se vaatii erittäin paljon sekä minulta henkilökohtaisesti, kuten kaikilta aikaisemmilta pääministereiltä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2021 vp

että koko perheeltä. Tampereella, kun asumme perheeni kanssa, niin kyllä, siellä käymme itse ruokakaupassa ja hoidamme kaikki muutkin asiat itse, mutta kun olemme Kesärannassa virka-asunnolla, niin siellä asiat on järjestetty toisin. Ja kaikissa näissä on noudatettu niitä ohjeistuksia, [Puhemies koputtaa] joita myös aikaisempien pääministerien osalta on ollut käytössä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

16.10 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt noin kymmenen päivän ajan erittäin paljon julkisuudessa kirjoitettu tästä asiasta. Huomasin, että eilen kun puheenjohtajat olivat Iltalehden tentissä ja kun puheenjohtaja Halla-aholta kysyttiin tästä, niin hän taisi todeta silloin suurin piirtein näin, että hän ei ole ihan varma, käyttääkö yhteiskunta nyt huomiotaan ja aikaansa oikein siihen, että tätä asiaa käydään näin monta päivää peräkkäin läpi. Ja nyt tilanne on se, että oppositiopuolue perussuomalaiset Halla-ahon johdolla käyttää oman, sinänsä heidän oikeuteensa kuuluvan kyselytunnin tämän asian käsittelyyn. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Olin Halla-ahon kanssa Halla-ahon eilisestä lausunnosta enemmän samaa mieltä, mutta, arvoisa puhemies, pääministeri on toiminut tässä täysin saamiensa ohjeiden mukaisesti. Ne ohjeet on tehty ennen kuin pääministeri Marin on ollut tässä virassa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Käytäntö on ollut käytössä ennen kuin hän on ollut tässä virassa, ja nyt pääministeri Marinin aikana nämä käytännöt tarkistetaan. [Puhemies: Kysymys!] Kysyn, mistä nämä selvitykset ovat menossa? [Leena Meren välihuuto]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.11 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki nämä avoinna olevat kysymykset, joita tässä on ilmennyt, jotka ovat itsellenikin tulleet uusina asioina, kun olen saanut tämän ohjeistuksen, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] olen tietenkin luottanut siihen informaatioon, tietoon, ohjeistukseen, jonka olen aiemmin saanut. Kun tässä on nyt herännyt avoimia kysymyksiä, esimerkiksi verotuksen osalta, tätä asianmukaisesti selvitetään. Valtioneuvoston kanslia selvittää verottajan kanssa, ja itsekin olen ollut verottajaan yhteydessä, kuten kuvasin, niin että voin omalta osaltani ilmoittaa kaikki oikein, asianmukaisesti, mikäli sille on tarve. Mehän emme siis vielä tiedä, mikä tämänkin selvityksen lopputulos on.

Toinen asia, mitä selvitetään, on ylipäättänsä se, onko tämä käytäntö — joka on siis ollut toistakymmentä vuotta olemassa, myös aikaisempien pääministerien osalta — asianmukainen. Se on toinen asia, jota tässä selvitetään, ja tästäkin on selvitystyö käynnissä. Mielelläni itsekin haluan saada vastauksia ennen kuin lähdän sitten arvioimaan, onko menetelty oikein vai väärin. Myös virkamiehiin pitää sillä tavalla suhtautua kunnioittavasti, että ensin selvitetään, ensin katsotaan, onko tapahtunut virheitä, [Puhemies koputtaa] onko asianmukaista, ja vasta sen jälkeen tehdään johtopäätöksiä, onko toimittu väärin vai oikein.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.12 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen haluaisin kuitenkin vielä täydentää tähän käsittelyssä olevaan asiaan, että pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2021 vp

ministeriys on instituutio tässä maassa, ja minulla on ollut henkilökohtaisesti mahdollista useammalla eri hallituskaudella seurata vierestä tuota tehtävää, ja voin vakuuttaa teille, hyvät kollegat, samoin kuin suomalaisille: se on hyvin vaativa tehtävä. [Jani Mäkelä: Kysyt tiinkö sitä?] Minusta on aivan oikein ja välttämätöntä, että valtioneuvoston kanslia käy myös omat toimintamallinsa läpi, ettei pääministeri enää jatkossa joudu tämänkaltaiseen tilanteeseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä. [Ben Zyskowicz: Eikös tämä jo riitä tästä asiasta?]

16.13 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelua voidaan myös laajentaa: Hallituksen viestintästrategiassa lukee, että hallitus viestii siten, että ihmiset voivat luottaa saavansa oikeaa ja luotettavaa tietoa, ja että hallituksen viestintä on avointa ja läpinäkyvää. Nyt täytyy sanoa, että ei hallitus kyllä tämän mukaan ole toiminut koko hallituskauden aikana. Koko kauden toiminta on ollut salailevaa. Hallitus vuotaa julkisuuteen asioita, jotka auttavat pääministerin julkisuuskuvan rakentamisessa, ja samaan aikaan salailee kiusallisia asioita ja leimailee niitä salaiseksi. Esimerkiksi EU:n tukipaketin komission painostus leimattiin hyvin kyseenalaisin perustein salaiseksi. Tämä salailuongelma siis ei koske vain pääministerin etuusia, vaan tämä on laajempi toimintatapa tällä hallituksella, josta sitä on kritisoitu hyvin laajalti myöskin asiantuntijoiden toimesta. Kysynkin hallitukselta: aiotteko te käydä noudattamaan omaa ohjeistustanne avoimuudesta ja alkaa viestiä avoimesti asioista, niin että ihmiset ja kansanedustajatkin saavat niistä tietoa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.14 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on todettava, että eduskunta ja sen valiokunnat saavat kaiken sen tiedon, minkä eduskunta tarvitsee päätöksentekonsa tueksi. [Jani Mäkelä: Ei pidä paikkaansa!] Minun käsitykseni siitä tapauksesta, mihin tässä viitattiin, on, että tämäkin muistio on valiokunnalle toimitettu. Se on valiokunnalle annettu — näin minulle on kerrottu, ja siihen tietoon luotan.

Mitä tulee sitten siihen, mitä tässä on salattu, niin tässä on siis salattu nyt kauppakuittien sisältöjä — kauppakuittien sisältöjä. Sekö on nyt se asia, mikä täällä on iso kysymys? Se, että ei voida tarkastaa, minkä merkkistä voita, minkä merkkistä juustoa, onko reilun kaupan banaaneja... [Jani Mäkelä: Kysyttiin hallituksen salailusta!] Sekö on nyt se valtakunnan iso asia, mikä täällä on nostettu, että on salattu? Voin sanoa senkin, että tätäkään päätöstä minä en ole henkilökohtaisesti tehnyt, koska me ministerit emme ohjaa virkakuntaa siinä, millä tavalla he tietopyyntöihin vastaavat. [Jani Mäkelä: Syyllinen löytyy muualta!] He toimivat virkavastuulla, ja noudattaen julkisuuslakia he tekevät itsenäisesti harkinnan siitä, millä tavalla tietopyyntöihin vastataan.

Kysymyksen käsittely päättyi.